

Виховне значення творів Г. Сковороди “Орел і Черепашка”, “Бджола і Шершень”

Підготувала
студентка групи ПО46
Золота Ольга

Григорій Сковорода – це письменник, філософ, композитор, співак, знавець багатьох мов, Сковорода дивував сучасників різнобічним талантом, енциклопедичними знаннями, відповідністю духовних устремлінь своїм вчинкам і діям. Його творчий доробок по праву є надбанням не тільки української, а й світової культури.

Байка “Орел і Черепаха”

На дубі, що похилився до води, сидів Орел, а поблизу Черепаха проповідувала своїй братії: — Горивоно вогнем оте літання! Покійна наша прабаба, дай боже їй царство небесне, згинула, як видно з переказів, за те, що почала вчитися в Орла сеї гиблої науки. Сам Люципер таке вигадав!.. — Слухай-но, дурепо! — обірвав її проповідь Орел.— Не тому загинула премудра твоя прабаба, що літала, а тому що взялася не за свою справу. Літати не гірше, ніж повзати.

Мораль: марнославство і прагнення
насолод багатьох потягло у
протиприродний стан. Це тим
шкідливіше для них буває, чим
вищий стан. І зовсім не багатьох мати
зродила, приміром, до філософії та
янгольського життя.

«Бджола та Шершень» аналіз твору

- **Рік написання:** 1774.
- **Жанр:** літературна байка.
- **Тема «Бджола та Шершень»:** розповідь про призначення праці в житті кожної людини на прикладі діалогу Бджоли і Шершня.

- **Ідея «Бджола та Шершень»:** возвеличення праці, яка є смислом щасливого життя; засудження ліні, ледарства, крадіжки.
- **Основна думка «Бджола та Шершень»:** праця має стати для людини природною потребою і «найсолодшою поживою» (ідея спорідненої праці).
- **Художні засоби «Бджола та Шершень»:** алегорія, персоніфікація, епітет, порівняння; крилаті вислови «Веселість серця — життя для людини» (Сірах), «Подяка блаженній натурі за те, що потрібне зробила неважким, а важке непотрібним» (Епікур).

❖ **Головні герої: Бджола, Шершень.**

Шершень — се образ людей, котрі живуть крадіжкою чужого і народжені на те тільки, щоб їсти, пити і т. ін.;

Бджола — це символ мудрої людини, яка у природженому ділі трудиться;

❖ **Особливість байки «Бджола та Шершень»**

Сюжет цієї байки був поширений у творчості російських байкарів XVIII ст. (наприклад, байка Сумарокова «Жуки и Пчелы»). Написана в дусі ідей прогресивного просвітництва кінця XVIII ст., вона досить повно виражає погляди Сковороди на життєву необхідність трудитися за природним нахилом.

- **Композиція «Бджола та Шершень»**

Твір складається з двох частин: сюжетної і дидактичної («сили»).

Сюжетна частина побудована у формі діалогу між Шершнем, який сміється над працелюбністю Бджоли і над бджолою, яка отримує від праці задоволення.

Друга частина містить тлумачення прихованого змісту першої.

- **Мова байки «Бджола та Шершень»**

Мова твору близька до народної, але якщо у вуста Шершня вкладено більше лайливої лексики, то Бджола говорить афористично й красиво.

- ◆ **Проблематики байки «Бджола та Шершень»** людина і суспільство; сенс життя кожного; людське покликання; праця і безділля.

- ◆ **Філософська мудрість у творі:**
 - «Немає гіршої муки, як хворіти думками, а хворіють думки, позбавляючись природженого діла».
 - «І немає більшої радості, аніж жити за покликанням».
 - «Душа, володарка людини, втішається природженим ділом».
 - «Веселість серця — життя для людини».

● «Бджола та Шершень» мораль

Шершень — узагальнений образ людей, що живуть грабунком інших і створені лише для того, щоб їсти й пити. **Бджола ж** — мудра людина, яка трудиться в «сродному ділі», тобто за своїм покликанням. Чимало Шершнів безглуздо кажуть: навіщо, наприклад, студентові вчитися, якщо нічого за це не має. Вони не розуміють, що справа, яка припадає до душі, дає найбільше задоволення. За природними законами живуть тварини (Хорт, Кішка, бджола) та наймудріші з людей (наприклад, давньоримський державний діяч і письменник Катон).

Давньогрецький філософ Епікур говорив:

«Дяка велика блаженній натурі за те, що потрібне зробила неважким, а важке непотрібним».

Дотримуватись таких правил у житті — значить догодити Богу, бо «усе в ньому і він в усьому».

Дякую за увагу!

